

hà máy cơ khí Trần Hưng Đạo đã làm tự hào đối với chính phủ Việt Nam năm 1948, nhưng nay thì tương lai của đang bị đe dọa bởi dòng hàng hóa rẻ t, buôn lậu xuyên qua biên giới Trung Quốc.

Trong thời cực thịnh của nó, Nhà máy cơ khí Trần Hưng Đạo vào cuối thập niên 1980, hàng năm sản xuất được 6.000 máy cơ loại nhỏ, và số công nhân lên đến 100 người. Nhưng trong 9 tháng đầu năm 92, nhà máy chỉ sản xuất được có 10 động cơ, chủ yếu dùng làm máy bơm nước. Và số công nhân đã giảm chỉ còn 10.

Trước khó khăn này, ông Nguyễn Văn Tồn, giám đốc nhà máy, đã giải thích do không thể cạnh tranh nổi với những máy cơ do Trung Quốc sản xuất, bán giá được nhập lậu qua biên giới Việt - Trung. Ông Tồn than vãn: "Chúng tôi như đã phải đóng cửa nhà máy".

Nhà máy cơ khí Trần Hưng Đạo ông phải là nhà máy duy nhất bị dồn ng như thế, bởi nhu cầu đang tăng đối các sản phẩm Trung Quốc. Nhiều nhà xuất vải sợi, xe đạp, quạt điện, và các hàng tiêu dùng khác cũng bị đe dọa. Một số nhà máy dệt đã phải đóng cửa.

Theo bà Phạm Thị Kiểm, Tổng giám đốc Liên hiệp xí nghiệp dệt Hồng Hà, thì mỗi xí nghiệp trong 9 nhà máy cơ thuộc Liên hiệp ở Thành phố Hồ Chí Minh còn tồn kho từ 500.000 đến 1 triệu

Mặc dù không có các con số chính xác, nhưng theo báo *Tuổi Trẻ* phỏng đoán, các thương vụ trao đổi vừa hợp pháp và bất hợp pháp giữa Việt Nam và với tỉnh Quảng Tây không thôi, cũng đã lên tới 363 triệu đô-la trong năm 1991. Còn theo các giới chức có thẩm quyền của Việt Nam tiên đoán thì các thương vụ này đã tăng hơn gấp đôi vào tháng 11 năm 91.

Trong thực tế hầu hết các vụ buôn lậu đều được thực hiện bởi những con buôn háms tiền, mà theo các nhà cải cách kinh tế cả hai nước cho biết, số người kinh doanh kiểu này đã mọc nhanh như nấm ở cả hai bên biên giới. Một số hàng buôn lậu được đưa vào Việt Nam theo các đường mòn ở vùng núi rừng hẻo lánh, khiến các giới chức trách nhiệm khó lòng phát hiện.

Tuy nhiên, cũng có một số lớn hàng được chở vào Việt Nam bằng tàu thủy tới các cảng, hoặc bằng xe tải xuyên qua các trạm kiểm soát biên giới. Thông thường thì các nhân viên thuế quan bị chủ hàng mua chuộc nên hàng hóa ít khi bị đánh thuế. Có những công ty tránh được thuế quan cao bằng cách nhập khẩu hàng thông qua phương thức trao đổi hàng; với phương thức này họ không bị đánh thuế, hoặc đánh thuế rất nhẹ.

Theo ông Tồn cho biết trong năm qua có khoảng 20.000 động cơ của Trung Quốc được nhập lậu vào Việt Nam. Và

ông còn nói thêm rằng kiểu động cơ 12 mã lực phổ biến của nhà máy ông bán với giá 2,1 triệu đồng, không thể cạnh tranh nổi với loại động cơ cùng kiểu của Trung Quốc chỉ bán có 1,9 triệu đồng. Theo ông Tồn thì động cơ của Trung Quốc nếu nhập hợp pháp thì phải tăng giá bán lên đến 20% (do phải chịu thuế nhập khẩu).

Khó khăn của Nhà máy Trần Hưng Đạo còn vì một lý do khác: Không còn nguồn thép giá rẻ, từ sau sự sụp đổ của Liên Xô cũ. Công ty bây giờ buộc phải nhập thép từ Nhật và Thụy Điển theo giá thị trường quốc tế. Nhà nước lại cắt giảm trợ cấp, khiến khó khăn càng nặng thêm lên nhà máy, trong khi đó giá điện tăng gấp hai lần trong tháng 3.1992 làm cho giá thành sản phẩm phải tăng vọt lên.

Trong một cố gắng để Nhà máy khởi đi tới phá sản, ông Tồn kêu gọi chính phủ hãy kiểm soát chặt chẽ hơn vấn đề buôn lậu. Còn về phần mình, ông cho biết nhà máy dự kiến sẽ đa dạng hóa việc sản xuất máy xay lúa và động cơ dùng cho thuyền đánh cá. Trong khi đó ban lãnh đạo nhà máy đang tìm cách cắt giảm giá thành, và cải tiến chất lượng sản phẩm.

Về phía chính phủ, trong cố gắng bảo vệ các nhà sản xuất năng nổ, hồi tháng 9 vừa qua, Bộ Thương mại và Du lịch đã tạm thời cấm nhập khẩu 17 mặt hàng, trong đó có các mặt hàng vải, sợi, quần áo may sẵn, thực phẩm chế biến, xe đạp, đồ sành sứ và thủy tinh.

Các viên chức chính phủ hy vọng biện pháp này sẽ giúp họ dễ dàng kiểm soát được hàng nhập lậu xuyên qua các cảng và biên giới.

TRẦN NGỌC XUÂN

(Dịch từ *Far Eastern Economic Review* 15.10.1992)

ĐÀNG NHẬP LẬU QUA BIÊN GIỚI VIỆT - TRUNG

ĐUỔI MẮT NHÀ BÁO NƯỚC NGOÀI

MURRAY HIEBERT

Đi vài không bán được. Để cạnh tranh với mặt hàng vải sợi buôn lậu của Trung Quốc, trong năm qua nhà máy buộc phải giảm giá vải dùng may áo đàn ông từ 7000 đồng xuống còn 6000 đ/1m. Để làm được như vậy, theo lời bà Kiểm, nhà máy buộc phải trợ giá mà thôi.

Tờ *Tin Việt* (*VietNam News*), một báo của chính phủ số ra hồi tháng 9 vừa qua, đã tường thuật rằng các nhà sản xuất Việt Nam, từ tháng 3 đến nay đã tồn kho số hàng hóa không bán được lên đến 350 tỉ đồng, bởi hàng Trung Quốc tràn ngập thị trường. Cũng theo nguồn này thì 3 nhà máy giấy chủ lực của Việt Nam đã phải tồn kho đến 6.000 tấn giấy, và nhà máy Bia Sài Gòn còn đến 0.000 thùng bia không bán được.

Buôn bán qua biên giới với Trung Quốc đã vọt tăng lên, từ khi Hà Nội và Bắc Kinh bình thường hóa mối quan hệ vào năm 1991. Các chuyên gia kinh tế cho rằng, phần lớn các thương vụ trao đổi qua biên giới, đều nằm dưới sự kiểm soát của các ổ buôn lậu rất tinh vi - điều này làm cho đầu các nhà sản xuất Việt Nam.

PHÁT TRIỂN KINH TẾ 9